

ประเทศไทย:

ยุติคดีคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรมต่อผู้หญิง นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสามคน

วันจันทร์ศาลจะมีคำสั่งว่าจะรับพิจารณาคดีหมิ่นประมาททางอาญาหรือไม่

(กรุงเทพฯ 9 กันยายน 2565) ทางศาลไทยควรยุติการดำเนินคดีอาญาต่อ อังคณา นีละไพจิตร พุทธณี กางกั้น และธนภรณ์ สาสิมล และยุติการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญาทุกคดี ที่ฟ้องโดยบริษัทธรรมเกษตรจำกัด ซึ่งเป็นบริษัทเลี้ยงไก่ของไทย ฟอर्टีฟายไรต์กล่าวในวันนี้ ภายหลังสิ้นสุดการไต่สวนมูลฟ้องเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565 ทั้งนี้ ศาลอาญากรุงเทพใต้จะมีคำสั่งในวันที่ 12 กันยายนว่าจะรับพิจารณาคดีที่ฟ้องต่อผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนไทยทั้งสามคนหรือไม่

บริษัทธรรมเกษตรยังฟ้องคดีหมิ่นประมาททางอาญาอีกหนึ่งคดีต่อ อังคณา นีละไพจิตร ในข้อกล่าวหาที่คล้ายคลึงกัน ซึ่ง [ศาลรับพิจารณาคดีแล้ว](#) โดยจะเริ่มการไต่สวนในวันที่ 14 มีนาคม 2566

“คดีเหล่านี้เป็นหนึ่งในตัวอย่างสำคัญของการดำเนินคดีอาญาที่บริษัทธรรมเกษตรได้ฟ้องร้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องยาวนาน นำมาซึ่งการสร้างภาระและความเสียหายอย่างมากต่อผู้ถูกฟ้องคดี ทางศาลไทยควรประกันว่า คดีนี้ควรเป็นคดีสุดท้ายที่เกิดขึ้น” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารฟอर्टีฟายไรต์กล่าว “ศาลหลายแห่งในประเทศไทยได้พิพากษายกฟ้องคดีที่คล้ายคลึงกันของบริษัทธรรมเกษตรแล้ว ซึ่งถือเป็นหมุดหมายบรรทัดฐานที่เข้มแข็ง คำสั่งศาลในวันจันทร์นี้อาจมีส่วนช่วยสนับสนุนเชิดชูบรรทัดฐานดังกล่าว และช่วยยุติคดีเหล่านี้ลงได้”

คำฟ้องของบริษัทธรรมเกษตรต่อผู้หญิงทั้งสามคน เกี่ยวข้องกับการโพสต์และรีโพสต์ข้อความในโซเชียลมีเดีย 28 ข้อความ ซึ่งเป็นการให้กำลังใจนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่กำลังถูกฟ้องโดยบริษัทธรรมเกษตร และมีการใส่ลิงก์ข่าวที่เผยแพร่โดยฟอर्टีฟายไรต์เกี่ยวกับคดีเหล่านี้ โดยรวมแล้ว คดีนี้ครอบคลุมความผิดฐานหมิ่นประมาททางอาญา 28 กรรม ตามมาตรา 326 และ 328 ประมวลกฎหมายอาญา ในกรณีนี้ จำแนกเป็นความผิด 2 กรรมต่อ [อังคณา นีละไพจิตร](#) อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย ซึ่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ อังคณาได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการคณะทำงานว่าด้วยการบังคับให้สูญหายหรือโดยไม่สมัครใจแห่งสหประชาชาติ ส่วนอีก 21 กรรมเป็นความผิดต่อ [พุทธณี กางกั้น](#) ผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านสิทธิมนุษยชน และผู้อำนวยการของ The

ใบแจ้งข่าว

Fort และอีก 5 กรรมต่อ [สุนทรณี สาสีผล](#) อดีตเจ้าหน้าที่ด้านสื่อสารของฟอร์ตี้ไฟรายไรต์ โดยความผิดแต่ละกรรมมีโทษจำคุกไม่เกินสองปี และ/หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท

เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2565 ศาลอาญากรุงเทพใต้ได้ไต่สวนมูลฟ้องเป็นครั้งสุดท้ายในคดีนี้ ภายหลังจากเวลาล่วงเลยมากกว่าสามปี ในคำแถลงปิดคดีของการไต่สวนมูลฟ้อง [มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน](#) องค์กรที่ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย และเป็นทนายความให้กับผู้หญิงทั้งสามคน เรียกร้องให้ศาลพิจารณาสั่งไม่รับฟ้องคดีเหล่านี้ โดยเป็นไปตามมาตรา 161/1 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งอนุญาตให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการสั่งไม่ฟ้องคดีและห้ามการฟ้องซ้ำ กรณีที่การฟ้องคดีของเอกชนนั้นเป็นการ “ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลย”

แม้บริษัทอ้างว่า ข้อความหมิ่นประมาทตามคำฟ้องปรากฏอยู่ในลิงก์ที่เชื่อมโยงไปยังวิดีโอของฟอร์ตี้ไฟรายไรต์ ซึ่งปรากฏอยู่ในแถลงการณ์ของฟอร์ตี้ไฟรายไรต์ และผู้หญิงทั้งสามได้นำมาโพสต์หรือรีโพสต์ในโซเชียลมีเดีย แต่พวกเธอทั้งสามได้ตั้งข้อสังเกตผ่านตัวแทนกฎหมายว่า “ในการเข้าถึงวิดีโอนี้ จำเป็นต้องคลิกผ่านลิงก์หลายชั้น...” ที่สำคัญ ทั้งสามคนได้เน้นว่า วิดีโอของฟอร์ตี้ไฟรายไรต์ซึ่งเป็นต้นเหตุทำให้บริษัทฟ้องร้องดำเนินคดี ได้ถูกศาลอื่นวินิจฉัยแล้วว่า ไม่มีข้อความที่เป็นการหมิ่นประมาท โดยในแถลงการณ์ปิดคดี พวกเธอกล่าวว่า

“ก่อนหน้าและระหว่างการไต่สวนมูลฟ้องในคดีนี้ โจทก์ยังได้ฟ้องบุคคลอื่น กล่าวหาว่าพวกเขาหมิ่นประมาทตนเอง โดยในคดีเหล่านั้น ทั้งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ต่างพิพากษาให้ยกคำร้องของโจทก์ โดยชี้ว่าเนื้อหาในวิดีโอไม่มีส่วนใดที่เป็นการหมิ่นประมาทต่อโจทก์”

ในเดือนตุลาคม 2561 บริษัทได้ฟ้องคดีแยกต่างหากที่คล้ายคลึงกันต่อ นาน วิน นักปกป้องสิทธิแรงงานจากเมียนมา อดีตลูกจ้างของบริษัทธรรมเกษตร และต่อ สุรารี วรรณศิริ อดีตผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยของฟอร์ตี้ไฟรายไรต์ โดยในวันที่ 9 มิถุนายน 2563 ศาลอาญากรุงเทพพิพากษายกฟ้องคดีต่อ นาน วิน และ สุรารี วรรณศิริ โดยให้ความเห็นส่วนหนึ่งว่า “ข้อเท็จจริงตามที่ระบุในวิดีโอได้รับการพิสูจน์แล้วว่าเป็นความจริง...” และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั้งสองคนไม่ได้ละเมิดประมวลกฎหมายอาญาของไทย ต่อมาในวันที่ 30 มีนาคม 2565 ศาลอุทธรณ์ [พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น](#)

นับแต่ปี 2559 บริษัทธรรมเกษตร จำกัด ได้ยื่นฟ้องคดีอย่างน้อย 37 คดี ต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน 22 คนในประเทศไทย โดยศาลไทยได้ยกฟ้องหรือตัดสินตรงข้ามกับคำฟ้องของบริษัทในคดีเกือบทั้งหมด ล่าสุดเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2565 ศาลฎีกาพิพากษายืนตามศาลอุทธรณ์ให้ยก

ใบแจ้งข่าว

ฟ้องคดีต่อ สุชาณี คลัวเทรอ อดีตผู้สื่อข่าววอยซ์ทีวี ซึ่งบริษัทธรรมเกษตรฟ้องในคดีหมิ่นประมาททางอาญาเช่นกัน

มาตรา 34 ของรัฐธรรมนูญไทยคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก เช่นเดียวกับ ข้อ 19 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งไทยเป็นรัฐภาคีในเดือนตุลาคม 2562 ไทยเป็นประเทศแรกในเอเชียที่จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน แสดงพันธกิจที่จะคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และป้องกันการถูกคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรม ในปัจจุบัน รัฐบาลไทยอยู่ระหว่างจัดทำแผนปฏิบัติการระยะที่สอง ซึ่งจะมีการดำเนินงานระหว่างปี 2566 ถึง 2570 ในการจัดทำแผนดังกล่าว รัฐบาลไทยจะเน้นการปรับปรุงนโยบายและมาตรการเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรม หรือการฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (SLAPP)

“ในเมื่อทางการไทยแสดงพันธกิจเชิงบวกที่จะจัดทำนโยบายเพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน สิ่งที่เราต้องทำอย่างเร่งด่วนคือ การคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ถูกโจมตี” เอมี สมิธกล่าว “การยกเลิกคดีอาญาต่อความผิดฐานหมิ่นประมาทในประเทศไทย เป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะช่วยลดการโจมตีที่ไม่พึงควรต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และสะท้อนให้เห็นความมุ่งมั่นที่แท้จริงของประเทศไทยที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน”